

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek-Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Vajda Ferencz

<p>FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár. FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ, székelyudvarhelyi ref. pap.</p>	<p>KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«</p>	<p>Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill</p>
---	---	---

A tudomány hatalma.

„Elvész a nép, mely tudomány nélkül való.“
Az ótestamentum egyik nagy prófétája mondotta ezeket a szavakat. S prófétai ihlettel tett kijelentését a rá következő századok és évezredek megdönthetetlen igazsággá tették. Nagy kiterjedésű országok, földi javak, testi kincsek, egy szóval a nyers erő nem tarthatnak fenn egy nemzetet; annál kevésbé emelhetnek nagygyá, erőssé. Hogy valamely nemzet fenmaradjon a nemzetek sorában és ott hivatását betölthesse: oda nem elég az, hogy nagy száma legyen, sok katonát tartson, szigorú törvényeket hozzon. Hanem annak a népnek első sorban műveltnek, vallásosnak, jó erkölcsűnek kell lenni, s csak akkor lehet hatalmas is, boldog is.

A nemzetek sorában alig van egy, mely tudományának, műveltségének több hasznát vette volna, mint éppen a japán nemzet. Ezelőtt ötven esztendővel a Világ nem tudott egyebet a japániakról, minthogy Ázsia keleti szélén, a szigeteken lakik egy furcsa kinézésű nép, mely országát a felkelő nap országának nevezi. Ma pedig a világ megáll és bámul a japán műveltségen. Mert ugy jegyezzük meg, hogy azon eredmény, melyet a japániak, ez ideig el, az oroszokkal szemben elértek: az ők műveltségének tulajdonítható. Ha nem volnának műveltek: nem lennének jó hadvezérek, nem lenne kitűnő puskájok, ágyujok, nem ismernék a hadtudomány csinját-binját.

A japán nemzet példája intő-jelül szolgálhat minden nemzetre, de különösen reánk magyarokra. Mi ezer esztendeje, hogy birjuk e hazát, tehát régiebbek vagyunk, mint a japániak; de azért, fájdalom, sok tekintetben, alattok maradunk. Igaz, hogy ha engedték volna, a magyar nemzetnek is

eddig rég kinőtt volna a repülő tolla. De, nem engedték. A mint annyira nőtt, folyton nyesegettek. Most már valamennyire szabadabb idöket élünk. De még felényire sem vagyunk elég erősek, mert: nemzeti műveltségünk nincs kifejlödve. Nagyságunk, jövőnk alapját a műveltségben kell nekünk is lerakni.

Nemsokara ismét megnyílnak az iskolák ajtai. A magyar nemzet, tagadhatatlan, értelmes, okos nemzet. De mindennek daczára — s talán éppen azért — az iskolának mégse nagy barátja. Iskoláink — Istennek hála — meglehetősen szép számban vannak, de a mi magyar köznépünk nem rajong nagyon érte. Iskolaköteles gyermekei szeptember hónapban nem mennek az iskolába, hanem otthon sokszor igazán nélkülözhető munkát végeznek, vagy az utcán tekeregnek. Csak majd, ha a hó leesik, akkor kezdődik falun az iskolázás. És ha tavasszal az eke kimegy, már ismét csak félbe-szerbe járnak a gyermekek iskolába.

Pedig, mikor mi a magyar nemzet műveltségéről beszélünk, akkor nem csupán a tudományos emberekre, a bölcsekre gondolunk, hanem e haza minden fiára. Egy nemzet csak akkor igazán művelt, ha annak minden polgára okos, értelmes és kiválóan tudja kezelni azt a munkát, melyhez hozzá kezdett. A művelt nemzetet a művelt földművesek, szakképzett iparosok, tanult kereskedők, értelmes katonák, jó tanítók, lelkiismeretes hivatalnokok, buzgó papok, istenfélő polgárok alkotják. Meg van-e mindez nálunk? Nincs meg. Akarunk-e élni? Akarunk. Akkor nem kell irtóznunk az iskoláktól. Amaz erő, mely bennünket megtarthat és célunkhoz juttathat: a léleknek ereje, a tudomány hatalma. Áron is megvegyük ez alkalmaságot és igyekezzünk fenmaradásunk alapját az igazi műveltséget megszerezni.

Vajda Ferencz.

Alkonyatkor.

I.

Az én éltém kialvó félben:
Elválunk, drága feleségem.

Az én sorsom már mit se' számít;
De tereád tovább mi vár itt?!

Itt e rideg, önző világba,
Körülötted ez a sok árva.

Itt maradni koldus szegényen...
... Oh, van, van Isten fenn az égben!

II.

Temessel — aztán nyugodjál meg,
Te is csak megélsz valahogy.
Ha örökös éjszakában is:
Az idő mégis egyre fogy.

Mikor leroskadsz majd az uton,
Érted is eljön a halál
És akkor: lelkünk fönn az égben
Egymásra ismét rátalál.

G Diószeghy Mór.

Beszéd.

Elmondott a brassói ev. ref. templomban 1904 aug. 18-án

Pred könyve 10 r 14 v.:
Boldog vagy te ország, mikor
a te néped értelmes és a te
királyod jeles embereknek fia.

Hálás érzésektől eltelve jöttünk fel e napon,

ajtatós közönség, a kegyelem Istenének dicsőségére emelt e szent templomba, hogy köszönetet mondjunk Ő szent felségének az oltalomért és segedelemért, melylyel felséges apostoli királyunkat mindezeideig megajándékozta. *Oh, mily sok okunk van nekünk ma a hálaadásra!* Nem csak egyedül azért, hogy a jó Isten ez esztendőben is megőrizte koronás királyunk életét, hanem azért is hogy adott neki alkalmat és módot, hogy ama duló viharban, a mely majdnem egy éven át tartott és nehéz megrázkodtatással fenyegette szegény sokat szenvedett magyar hazánkat, megtalálhatta az alkalmas eszközöket a melyeknek segítségével csendes kikötőbe vezethette nemzeti létünk hajóját. Áldjuk továbbá a menyeyi Atyát e napon azért is, hogy a mennyiben felséges királyunk egész életidején végig tekintünk, mintegy veresfonalként vonul át azon ama kimeríthetetlen bölcsességnek és atyai gondosságnak apostoli áldása, melynek minden egyes megnyilatkozása népeinek boldogítására irányult. Ezért a midőn e napokban az egész felséges uralkodóház szivből üdvözölni őt körüleseregelt; a midőn az egész ország hálás népe Istenhez emeli lelkét imáiban jó királyá életéért, a mi lelkünk is önkénytelenül égfelé száll ez órában esdő imájával: Áld meg Isten magyarok királyát!

Bár a királyhűség magyar nemzetünknek mindig kiváló erénye volt, mégis mivel a legkiválóbb tehetségeinket folyton fejlesztünk kell, ünneplő közönség, elmélkedjünk e szent órákban bölcs Salamonnal alapigénk felett: Boldog vagy te ország, mikor a te néped értelmes és a te királyod jeles embereknek fia.

Alapigénk tehát szól: A király bölcsességéről és a nép értelmességéről.

TÁRCZA.

Egy elmaradt üdvözlő beszéd.*

Boldogult Szász Domokos püspök halála előtt néhány évvel körutat tett a Szilágyságban s eredetileg úgy volt tervezve, hogy Krasznát is meglátogatja. Krasznán a róm. kath. egyháznak egy tudományosan képzett, szabadelvű papja volt, ki ismerte a református lelkészek műveit, Tompa Mihály halotti beszédeit széltére használta. Ez a derék pap ma is él; nyugalomban van. Szász Domokos körutját megelőzőleg Schlauch Lőrincz nagyváradi róm. kath. püspök járt a Szilágyságban s református papjaink, egyházaink mindenütt kiváló figyelemmel tisztelegtek a katolikus egyházfőnél. Szász Domokos tiszteletére azonban nem jelent meg a zilahi róm. kath. plebános. A krasznai plebános szörnyen felháborodott a figyelmetlenségén már azért is, mert emlékezett arra, hogy

* Közreadtuk az alábbi beszédet, mint a felekezeti békeségnek és a felvilágosult gondolkodásnak egyik szép megnyilatkozását. Szerk.

a katolikus püspököt milyen ünnepélyesen fogadták a reformátusok is.

Felháborodását egy alkalommal előttem fejezte ki.

— Lássá — mondja a plebános — az ilyenek miatt nem fejlődhetik köztünk a testvériséget. Én vártam, hogy jöjjön Szász Domokos s készen is voltam már az üdvözlő beszéddel.

Ismerve a plebánosnak eredeti észjárását, kíváncsi lettem a fogadó beszédre s kértem, hogy adja ide, mire a plebános előadta az alábbi beszédet, melynek magyarázatául még csak annyit jegyzek meg, hogy a krasznai róm. kath. hívek számottevő része örmény és a krasznai református papot Bakcsi-nak hívták.

Ime az üdvözlő beszéd:

»Méltóságos Püspök ur!

A tisztelet minden kitelhető jelével jelentünk meg üdvözlésére hivatalos látogatása alkalmával. Jele ez azon párducos őseinktől öröklött testvériségetnek, melyet a politikát mesterségesen szító honatyák sem képesek meglazítani, kik, mert a közigazgatás államosítását a távolabb jövőben vélik keresztülvihetőnek, egyelőre vallási harczokat hoztak felszínre. Örömmel üdvözljük tehát

Az öszövétség történeti könyveiből tudjuk, hogy Izrael királyainak a világi és egyházi hatalom hajdan egyaránt kezükben volt, feltétlen uralmukat theokrátiának, istenuralomnak nevezték. De a magyar király már apostoli címet, visel és mint ilyen, bár őre minden egyházainknak, — de mégis ma már a világi és egyházi rend külön van választva egymástól. Ma Magyarországon a világi törvény az alkotmány erősségén nyugszik és az egyéni szabadság elvén épül fel; az egyházi törvénynek pedig alapja az evangélium és a reá épített felséges csarnok: a lelkiismereti szabadság. Hazánkban sok a nemzetiség és sok a felekezet. A sok nemzetiség daczára mégis minden polgára e földnek magyar polgár, kit a magyar törvény véd és a magyar kar által szerzett haza földje táplál. E földön tehát csak egy nemzet van! A mi pedig a felekezeteket illeti: a magyar állam tiszteletben tartja az egyházak jogait, elismeri azoknak magas elhivatását a vallás-erkölcsi élet emelésében, támogatja munkásságukat, törvénybe iktatta a lelkiismereti szabadságot, mint az igazi élőhit alapfeltételét, de épp az egyenlőség elvéből kifolyólag uralkodó vallást nem ismer.

Ez evangéliumi felfogása áll: munkának az egyenjoguságról megkapóan szép. Mégis, keresztényen gyülekezet, a ki ismeri az emberi gyarlóságokat, tudja, hogy a jó és istenes törvények mellett is, nehéz a sok érdeket, egyéni ámbíciózt és dőlyfőt korlátok közé szorítani. Egyik isteni előjogokra támaszkodva kiváltságos helyzetet követel magának, a másik az egység bástyáit faji érdekekből kívánná lebontani. Ezért a harcz az érdekekért az örök igazságok nagy kárára szünet nélkül foly az emberek között. E harcz a szerencsétlensége e sok nemzetiségű és felekezetű magyar hazának is.

miként mondom, Méltóságodat, mint magyar testvéreink főpapját s kívánjuk, hogy áldás kísérje minden lépését véreink között. Mi nemzetiségre ugyan örmények, de azért olyan magyar honpolgárok vagyunk, hogy hazafiság tekintetében kiállottuk mindig a versenyt magyar testvéreinkkel, nemcsak azért, mert most ugyanazon magyar hazának gyermekei vagyunk, hanem azért is, mert őseink Azsiában is egymás közelében laktak és a rokonságra sokkal több jogot tartunk a törököknél, nem nyelvi tekintetben, hanem az érzelmek összeolvasztó kemencéjében uralkodó ellenállhatatlan hőségnél fogva.

Midőn azonban a kebelünkben uralkodó tiszteletet és meleg érzelmeket illetéknéppen kifejezésre juttatnánk, el nem hallgathatom, hogy egyuttal megdöbbenéssel állunk Méltóságod előtt.

Midőn évekkkel ezelőtt boldog emlékü Nagy Péter püspök tett körutat, neki csak a környezében volt Basa,* az pedig törököt jelent; de Méltóságod egymaga Szász. A szász fölfogás — velünk magyarokkal és érdekeinkkel ellentétes álláspontot foglal el. Pedig méltóságod (nem a szász nemzetből, de a Szász-családból) nem az egyedüli. A magyar közpélda szerint egy sütetből elég egy

Felettebb fontos tehát, hogy szilárd kézzel legyen vezetve e mi sok nemzetiségű országunk az állameszme szempontjából és e mi sok felekezetünk a lelkiismereti szabadság diadalára. E munkához bizony nagy bölcsesség kell. Itt a siker érdekében meg kell egyeztetni a méltányosságot a szoros igazsággal, hogy létre jöhessen az erős nemzeti állam és ennek talajában megszülethessen a népek igazi békességére. Az igazság lelke, a mely Istentől van: nem türi sem a zsarnokságot, sem az önző népbolondítók sáfárkodásait. Ezért van az, hogy a ki az igazság pajzsára támaszkodik, az Istennel meggyőzi a világot!

Igazság és erény, ez volt felséges uralkodónk jelszava, mióta fejére tette a magyar szent koronát. Es e kitűzött eszményi czélt komoly munkával, hű kötelesség teljesítéssel és alattvalói szeretetével törekedett elérni. E kiváló erények emelték őt sok más fejedelmek fölé, ezek által lett ő népeinek atyja.

Ha ujkoritörténelmünk eseményeiben felséges királyunk szereplését kellő figyelemre méltatjuk, a hála érzésétől telik el lelkünk és ajkunkra száll a buzgó fohász: Istenünk tartsd meg soká jó királyunkat és majd egykoron adj neki méltó utódokat nemzetségről-nemzetségre.

Bizon boldog a mi népünk, hogy nemzetünk élén egy ilyen koronás fő áll, mert az ő bölcs kormányzása mellett bizton haladhat nemzetünk előre a fejlődés útján. Cluj

II. De ne feledjük, a közmondás is azt tartja, hogy: a legderekabb sem teljesítheti feladatait, ha a rossz szomszédok szüntelen zaklatják. Ezért a királyi bölcsességhez társul kell, hogy szegődjék az alattvalók, a nép értelmessége.

lepény. De méltóságod családjából két püspök vált ki. Mindketten a tudós professzor gyermekei. No, ha a magyar közpélda szerint az alma nem messze esik fájától s Méltóságod atyja csakugyan fa volt, mint fa, gyökereivel nem hegyoldalon fészkelte meg magát, mert ez esetben az alma könnyen elgurulhatott volna a fa alól. De így a Szász-család magyar közművelődésünk történetének lapjában egy gyönyörű szép gyémántkapcsot képez, gyémántbecsű tudománnyal, gyémántszilárdságu jellemmel ékeskedő férfiakkal ajándékozván meg a hazát.

Megdöbbenésünk jogosultságának létalapjai ezzel egészen eloszlottak. Nem félünk tehát Méltóságodtól, még ha becses, drága neve elébe a helybeli ev. ref. lelkipásztor nevéből az *első tagot* (Bak) oda kapcsolnók is. Még csak annyit méltóztassék megengedni, hogy kijelentsük, miszerint csak ilyen Szász ellenséget adjon Isten a magyar hazának.

Azután, ha tudja Méltóságod, hogy mi önző, kalmárszelleme örmények képviselőjében vagyunk itt, nem fog csodálkozni azon, hogy megjelenésünkért egy kis ajándékot kívánunk méltóságodtól: ajándékuval fogadjon minket atyai szeretetével!«

* Basa Mihály esperes, harasztosi pap.

Igen, a nép értelmessége. De, hát ki is tulajdonképen az a nép? A nép a f. az alattvalók összessége, a király tanácsosaitól le egészen az egyszerű napszámosig. E fogalomnál nincs tekintet arra, hogy ki a szegény, vagy ki a gazdag; ki a tudós és ki a tudatlan; ki a katolikus, vagy ki a protestáns; ki született daróciban, vagy ki született bársonyban. Valamint Isten előtt is nem a külsőség, a véletlen a mérvadó, hanem a lélek tisztasága és a szív nemessége, — im az irás szerint is a gazdag az ő kőszívvel megyen az örök gyötrelmekre és a szegény, de tiszta szívé Lázár ott pihen az Urnak kebelén, — ugy a nemzetek életében is nem az a legnagyobb, a ki legtöbbet élvez, a ki legnagyobb lármát csap, hanem a ki felgyújtja az ő értelmének lelki világosságát és jár a tömeg előtt a becsületes munka és az igaz jó tettek utáiban.

A szentírás igen szépen mondja, hogy: az Istennek félelme minden bölcsességnek kezdete! Arany mondás, örök igazság. Vajha korunk figyelemre méltatná ez arany igazságot, mert bizony sok a panasz és az elégedetlenség sorainkban. A szegények panaszkodnak, hogy a gazdagok kemény szívének és önzők és a szentírás is azt mondja: Jaj a könyörteleneknek, mert könyörtelenek ők sem nyernek! — Panaszkodnak a gazdagok is, hogy a szegények elégedetlenek és irigyek és Pál apostol is azt mondja: A kinek van kenyere és ruházata, elégedjék meg! — Egyik panaszol, hogy rosszak a törvények, mert most igen enyhék, majd meg szigorúak, lehet de ez nem mentség, mert a külső törvények a szeretet törvényének keblünkben élő erejét nem kibebithetik. A másik az életviszonyokat okalja s míg azt teszi, a hajdan mult arany napjairól álmodozik, — igen, az emberek untig mondogatják: az idők mind rosszabbak lesznek; pedig az idő nem változik, az idő ugyanaz marad, de az emberek lesznek gonoszabbak.

Panaszt, azt hallunk mindenfelé eleget, de ritkán haljuk ez arany szavakat a panaszosok ajakán: Az Istennek félelme, minden bölcsességnek kezdete! Pedig azt gondoljuk meg jól, hogy a hol a népeletében az Isten félelme meglankad, ott meggyengül az emberekben, az egymás iránti szeretet is. Egyedül az Isten szeretete adhat erőt küzdelmünkben, ez által oszlik el az élet gondja, ez szelidíti meg kedvesseink elvesztésénél az elválás keserveit, ez t. i. a hit a Krisztus által az Átyában.

Azért terjed oly megdöbbentő módon a lelki vakság nép életünk minden rétegében, mert sokan elhagyták az élő Isten igaz utait. Isten pedig azokat, a kik dicskednek a maguk bölcsességükkel, e világ bolondjaivá tette, hogy a világ látván az ők bolondságukat, megutálja az értelem nélküli életet.

De nézzétek, bár sok a gyarlóság e világban, mégis el nem fogy azoknak serge, kik az Urat félik; ime ezekkel a bölcsességnek elke van: mert embertársaik megítélésében kiméletesek, felépésükben szerények, kerülnek a feltűnést, türelmesek mások iránt, de a veszéllyel bátran szembe néznek, határozottak dolgaikban, őket az éretlen

tömeg kiabálása meg nem zavarja kötelességük hű teljesítésében, ők az anyagi javakat örült módon hajhászó, ez önző világban is megőrzik lelkesedésüket az eszményi dolgok iránt.

Keresztyén a f. én úgy vélem, ha az Isten félelmét, a csendes megelegetést, a szorgalmas munkásságot, a helyes irányu takarékoságot, a haza önfeláldozó szeretetét otthonunkban fentartjuk és fejlesztjük, akkor Istennek áldása fogja kísérni, minden munkáinkat és úgy, felvirágoztat: házunk, családunk, nemzetségünk népeletünk és hazánk!

Azonban mégis, azt távolról se hidje senki, hogy e sok bünt látott föld, mely még Isten engesztelt fiának is beitta ártatlan véré, valaha paradicsomá változhatna. Nem. Ez a föld gyarlóságok hazája lesz mindég. A gyarlóság pedig ama óskigyó, melynek fejét az értelemnek lelke törheti meg egyedül! Krisztus pedig a világnak ama világossága . . . és a kik vele vannak, azok meggyőzők a gyarló világot és Isten fiainak mondatnak.

Kövessük azért mindnyájan a f. a szent erényt, féltük Istent és tiszteljük a királyt! Száljon e napon ajkról-ajkra a szent fogadás: Hazánkért és koronás királyunkért, ha kell életünket és vértünket áldozzuk! Száljon e napon égfelé a hő ima: Uram virágoztasd a magyar alkotmányt, éltesd soká a magyar királyt! Ámen.

Péchy Árpád,
brassói ev. ref. lelképásztor.

Isten igéje.

— Az Ige hatalma. —

I. Kor. I. 23. Mi prédikáljuk a megfeszített Krisztust, a zsidóknak botrányozást, a görögöknek pedig bolondságot.

Azt mondja az Irás egy helyen (Dániel III. 1—18), hogy Nabukodonozor király csináltatta egy arany állóképet, azt felállította a Dura mezején Babiloniában. Egyben pedig intézkedéseket tett ez »állókép« felszentelésére. Ez intézkedések egyike az volt, hogy — midőn az egész birodalomban megharsannak a kürtök, — mindenki imádni tartozik ez állóképet. És e rendelkezésnek három zsidó férfiú — névszerint Sidrák, Misák és Abed-negó nem tettek eleget. Büntetésül tüzes kemenczébe kerültek.

Pál apostol Efézusban, midőn a megfeszített Krisztust predikálja összeütközésbe jön a hatalmas efezusi Dianával. (Csel. XIX. 24—34.)

Idvezítőnk — tanítván a názárethi zsinagógában, s bételének mindnyájan haraggal — mikor ezeket hallották volna. (Luk. IV. 28.)

A bibliának már csak e pár történeti tanulsága bizonyosság az élesen látó Pál apostol mondása mellett, ki a világ és az evangéliumi éles ellentétet e pár szóban foglalja össze: *Mi prédikáljuk*

a megfeszített Krisztust, a zsidóknak botránkozást, a görögöknek pedig bolondságot. Mert az evangélium követése igen gyakran ellentétbe hoz a világgal, hol botránkozás lesz belőle, olykor pedig bolondság sokak szemében.

Az evangélium botránkozás volt a zsidók előtt, hiszen a megfeszített Krisztust predikálta, a zsidók hitének gyalázata lett dicsőség, abban hogy a mester megfeszített.

És ma? Bizony a zsidók nyomán sok-sok ellenségre talál az evangélium, mert sok a zsidó gondolkodásu, könnyen botránkozó lélek. Lépten-nyomon ilyenekbe botlik az ember. Aki hitének egy külön világot tart fenn, aki nem akarja belevinni a külön világ ragyogó igazságait a körülöttünk forgó életbe, kinek a vallás csak ünnepeköntös, — mindmind botránkozást talál a megfeszített Krisztusban.

Az evangélium élet, és ezt az életet a megfeszített Krisztus tudománya irányítja. Akinek lelkében tényleg ilyen az élet, az előtt nincs botránkozás, de akinél az evangélium szó.⁴ — a Megfeszített tudománya csillogó hiúság, a Krisztuscsak az ajkakon lakozik: *botránkozás még ma is az evangélium.*

Hányszor hallani nagy beszédeket, sok szó esik világalakító nagy tervekről, hangoztatják az emberek boldogságát lépten-nyomon és-és ezek

deczára sehol-semmi eredmény: mert nem a lélek mélyéből fakadt igaz törekvések hozták mindezeket. — Milyen ellentét ezzel szemben már csak a maga igénytelenségében is e pár szó: *mi predikáljuk a megfeszített Krisztust.*

És a meddig az ember ember lesz, ez ellentét botránkozást szül, mert amott az erőt mutató erőtlenséget, emitt az erőtlenséget láttató erő teszi a haladást éppen az Ige erejénél fogva.

Zsidó gondolkodásu ember ma is legio, mert szép csak szájjal vallani a hitet, de a midőn a szép hit vallomás — valósággá lesz, érezteti terheinek súlyát — a szabadulás reménységében botránkozást látunk a legszentebb igazságok ragyogásában is. Ez egy ellensége az Isten Igéjének.

De van még más is. Lényegében az hogy: *a görögöknek bolondság.* Hányan gondolkoznak még ma is így? A nemes lelkedés, a hit tiszta lángja, az a munka, mit a vallásérdekében végeznek: sok-sok esetben csak bolondság az emberek bizonyos része előtt. Hirdetni az önzéssel eltelt világban az önzetlenséget, gyakorolni a bűn és szeretetlenség szennyes árában az erényt, jót tenni azzal is, ki minket meggyalázott; megosztani a szenvedést a szűkölködőkkel, — csak azért, hogy tiszta lélekkel imádkozhassuk el naponként

az egy szót: »Mi atyánk« — bizony az önmegtágadás lelkiharczának minden erejével kell hogy győzelmet nyerjünk a világ felett. Ezt látja bolondságnak ma is e világ; pedig erre is a megfeszített Krisztus tanított minket. És ha Őt predikáljuk az Ige ilyen ellenségein napról-napra diadalmat kell szereznünk.

Itt tűnik ki a már említett világ megváltó tervek hiába valósága. Amott a szeretetlenség — itt a szeretet. Ott a hitetlenséggel párosult önzés — e helyen a hittel kapcsolt munkálkodás. Annak a világnak elve: *nagynak látszani még a kis dolgokban is; emennek a kicsiny dolgokkal építeni a legnagyobbakat: Istennek országát.*

E munka legnemesebb, e cél a legszentebb. Ennek munkása kell hogy legyen mindenki, kivétel

nélkül, mert mi a megfeszített Krisztust predikáljuk, azt az Igét, mi az Ur lelke az embereken.

A világ ma is felállítja Nabukodonozorként a maga állóképeit, ma is harsonával avatják hitté a hitetlenséget, ma is a guny és támadások tüzes kemenczéjébe kerül, aki ebben részt nem vesz: de mi azért hitünk, az Ige erejével mondjuk: *Mi predikáljuk a megfeszített Krisztust.*

(Feketelak.)

Osváth Lajos.

DERVISEK.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. A szárazföldről nem érkezett újabb ütközet híre. Mind a két fél erősen készülődik a döntő ütközetre. A japánoknak

270 ezer katonája és 750 ágyuja; az oroszoknak 200 ezer katonája és 400 ágyuja van.

Port-Arthur ostroma éjjel-nappal foly. A japánoknak ott 100 ezer emberük van és az eseteket folytonosan ujjakkal pótolják. A japánok annyira biznak Port-Arthur bevételében, hogy a japán császár fel is szólította Stössel tábornokot, hogy adja meg magát és kimélje meg mindkét részről a sok ember vért. Stössel megköszönte az udvariasságot, és azt izente, nem adja meg magát. Harcolni fognak utolsó csepp vérig.

A tengeren ismét nagy csata volt az elmúlt hetekben. Kírontott a kikötőből úgy a port-arturi, mint a vladvosztaki hajóraj. Azonban vesztére járt mindkettő. Port-Arthur előtt Togo várta az oroszokat és öt nagy csatahajó közül egyet elsüllyesztett, négyet harcképtelenné tett. A czirkáló hajók közül három, a torpedó naszádok közül négy süllyedt el. A megrongált hajók kínai és német kikötőkbe menekültek, hol az illető hatalmasságok leszerelték. Hasonlóképpen járt a vladvosztoki hajóraj is. Csupán egy nagyobb páncélos menekülhetett el, a többi elsüllyedt. Az orosz tehát ezzel megszűnt nagy hatalom lenni a keleti vizeken.

Az orosz uralkodó családban nagy öröm van. A cárnénak egy kis fia született, s így meg van az orosz trónörökös. A kis trónörökös a kereszttségben *Alexis* nevet kapott és a császár rökötön ki is nevezte egyik kozák ezredbe hadnaggyá. (Csak kard kell az oldalára, s mehet a japánok ellen, Szedő gyerek.)

Az olasz vasuti hivatalnokok fizetése érdekében momorandumot terjesztettek be a kormányhoz. Kivánságaik teljesítése nehézségekbe ütközik, mert az évenként 76 millió lira költség- töbletet okozna.

Az angol király, VII. Edvárd a csehországi Marienbad nevű fürdőben időzött a mult hetekben. Királyunk, öregségére való tekintettel, nem ment Angolországba, hanem ott viszonzta az angol király mult évi látogatását.

A marterséges lábak és kezek Egyiptomban már 700 évvel Krisztus születése előtt használatban voltak. Azok a papok készítették, kik azon időben orvosi teendőket végeztek.

Egy előkelő berlini étteremben kizárólag lóhusból készült sülteket és egyéb ételeket szolgálnak fel; a jobb módu közönséget ily uton akarják a lóhús fogyasztására szoktatni.

Az angol tüzérségi parancsnokság által megejtett kísérletekből kitűnt, hogy puska-, revolver- és pisztolygolyók három hüvelyk vastag lemezpapiroost nem bírnak átfurni, míg öt hüvelykes deszkán könnyen áthatolnak. Gondolkoznak is már rajta, hogy a katonákat lemez papiroosból készült mellvértkekkel kellene ellátni.

Egyházi élet.

A zsinati képviselők választása, a következő eredménnyel végződött. Megválasztottak: *Egyházi rendes tagoknak*: Bartha Lajos esp., Deési Gyula, Ravasz János, Ifj. Péter Károly, Bartha Dezső, Nagy Károly, Sándor János, Lénárt József. Egy helyre pótválasztás lesz. *Egyházi pötagoknak*: Elekes Viktor dr., Nagy József esp., Józsa Sándor, Tóthfalusi József, Kövér András, Jancsó Sándor, Sófalvi Károly. Kettő helyre pótválasztás lesz. *Világi rendes tagoknak*: Simó Lajos, Zeyk Dániel, Mezei Albert, Sárkány Lajos dr., Váro Ferencz, Kolosvári Sándor dr., Leszai Ferencz, Sándor József, Sebess Dénes dr. *Világi pötagok*: Apáthy Péter, Szádeczky Lajos dr., Gr. Bethlen Sándor, Csernátóni Gyula dr., Gr. Bethlen Balázs Ugron János, Kádár János dr. Egy helyre pótválasztás lesz.

Lelekészbeiktatás. A borbereki kicsiny, de ősrégi eklésia új lelkipásztorát, Tókos Jenő előbb patakfalvi lelkészt július hó 31-én iktatta be új hivatalába a gyulafehérvári egyházmegye esperese, dr. Elekes Viktor. Az új lelkészt egyhangú választás hozta néhai Tankó József örökébe, ki 52. éven át volt a gyülekezetnek több, mint lelkésze: romjaiból újjáteremtője, két nemzedék lelki atyja. A szép és komoly ünnepélyre a templom lombdizt öltött s a borkereki híveken kívül a szomszéd Alvincz közönsége, sőt távolabbi vidékek ismerősei is szép számban gyűltek össze, mindekelőtt az új lelkész szülei, Tókos Sándor kiérd. esperes, vajasdi lelkész. Dr. Elekes Viktor esperes mély eszmékkel telt beiktató beszéde után az új lelkész tartotta meg beköszöntő beszédét. Mintegy programját adta terveinek, reményeinek, erősségének s a közönség érezte az evangelium-lehelletét s a kezességet a szép jövő felől. Isten-tisztelet után a parochiára gyűlt az eklésia, hol az eddigi adminisztrátor, Benedek Károly alvinczi lelkész, egyhm. főjegyző őrizése alatt álló hivatalos jelvények átadattak az új lelkészeknek. A hivatalos aktus után a még javítgatás alatt levő parochiáról özv. Tankó Józsefné egyszerű hajléka látta szívesen a társaságot közös ebédre, melynek ez az ünnepélyes alkalom legszebb keretül szolgál felszenteltetésére, mit dr. Elekes Viktor esperes megható szavakban végzett. Emlékezés és remény fogtak aztán kezét az elhangzott felköszöntőkben, nem feledvén a köszönetet se az esperes és az adminisztrátor lelkész iránt, kinek sok-sok fáradságért, tanácsért, gondért tartozik az eklésia igaz hálaival. Az egyházközség s az ismerősök jókivánságaihoz mi is csatoljuk a mi-enket: legyen Isten áldása az új lelkész nemes munkáján s egyházközségén!

Egy híres hiterjesztő Magyarországon. Ruhland Károly, híres indiai misszionárius, ki 20. évig működött Malabarban, szeptember 25-én. Budapestre érkezik és egy hónapot Magyarországon tölt. Ruhland a bázeli misszió tagja és csodálatos élményeiről, érdekes munkájáról az ország protestáns templomaiban hajlandó előadásokat tartani. Bővebb részleteket később közlünk, most.

csak azt jegyezzük meg, hogy Ruhland meg-
hívása az egyes egyházaknak anyagi kötelezettsé-
gével nem jár. Egyházak vagy egyletek, melyek
Ruhlandot 1—2 előadásra szívesen látnák, fordul-
janak eziránt lehető sürgősen a Magyar Missziói
Szövetséghez (Budapest, VII. Károly-körút 9.) Ily
előadások az egyház hívei hitéletének buzdítására
jó alkalmat nyújtanak.

Kolduló szerzetek. A Független Magyaror-
szág cz. politikai napilap f. évi július 10-iki szá-
mában a leghatározottabb egyenességgel hívja
fel a kormány figyelmét arra, hogy a Francia-
országból kiakolbolított kolduló szerzetek Magyar-
országon akarják felütni tanyájukat. Erélyes ma-
gaviseletet kér a kormánytól »e hazátlanná vált
képmutató és szemérmetlen koldusokkal szemben«
és azt tanácsolja, hogy — ha csuhás kéregető
kopog az ajtón, minden álszemérem és lelkiismeret
furdalás nélkül küldjék el őket az eszterga-
padhoz vagy az ekeszarvához, mert a társada-
lomnak olyanokkal szemben vannak kötelezett-
ségei, akik erre igazán rászorultak. Ez már csak
elég világos beszéd.

Az új buzakenyér osztásakor.*

Az első kenyér zsengejét,
Szegjük meg az Istennek,
Ki asztalt terített most is:
Az éhező embernek!

Ne vegyük a föld áldását,
Addig soha magunkhoz,
Mig nem megyünk a templomba:
Imádkozni az Urhoz.

Mert ő adta meg mi nekünk,
Ez évben az aratást;
Mert ő küldte le a földre,
Szent hitünket: a vallást.

Ez tart a nagy aratásra
Földi éltünk végével;
Ez táplálja lelkünket az
Elfogyhatlan kenyérrel.

Mig e kettő életünket
Összeköti Istennel;
Ne csüggedjünk balsorsunkban:
Ez a kettő — felemel!

H. Szántó István.

* Mult számunkból tárgyhalmaz miatt maradt ki. Szerk

Kegyesség útja.

— A fuldokló fiu testvér megmentése. —

Négy fiu testvér — mint a fiuk szoktak
rendesen, csaknem a legnagyobb veszélyig menő
csintalansággal haladt egy folyó partján. Addig-
addig helytelenkedtek, míg az egyik a vízbe esett.

Nem tudott uszni, a víz mély volt és így fuldok-
olni kezdett. Az egyik a legidősebb a ki tudott
uszni utánna ugrott, megragadta a fuldokló test-
vérét, de mivel az erősen bele kapaszkodott nem
tudta kihozni a partra. Látva ezt a másik fiu
testvér a vízmentén kissé lennebb a partszálon
megragadta a bokor ágat és beállott a vízbe,
hogy elérje a halállal küzködőket. Az idősebbik
megragadva a nyújtott kezét mindhárman szerencsé-
sen megmenekültek. Otthon elbeszélték ez esetet
édes atyjoknak. »Várjatok csak, ne beszéljetek
egyszerre, rendre meghallgatom mindeniket.« Szólt
az atya.

A legidősebbhez fordulva kérdezé: »Mikor
fitestvéred a vízbe esett, mit tettél a megmentésére?«
»Atyám« — szólt ez, — először megijedtem s
hirtelen azt sem tudtam, mit tegyek, de magamhoz
térve, utánna ugrottam s ki akartam hozni a
partra.«

Azután a második fiához fordulva kérdezé.
Hát te mit tettél, hogy megmentsd a fiu testvérei-
det?« »En nem tudtam uszni — azért nem szöktem
utánna, — de mikor láttam, hogy nem tudják el-
érni a partot, bele mentem a vízbe és a vesszőt
megfogva, kezemet oda nyújtottam, hogy bele-
kapaszkodhassanak és kitudjanak jönni«

Még csak a legkisebb testvér, a 4 éves
fiucska volt hátra, a kitől szintén kérdezte az
édes apa: »És mit csináltál te?« »En nem tudtam
rajtuk segíteni semmit« — mondotta a kicsi —
»ott állottam a parton és azt kiabáltam »jó! van,
jól van« »fogd meg.« »ne félj.« »Jól van fiaim,
büszke vagyok reátok« felelt a boldog atya.

Ti keresztyén testvéreim a kik biztosan álo-
tok a parton mit teszték a ti elesett testvéretek
megmentésére? Mint ez a kis, 4 éves fiucska,
bár biztató szóval, könyörgő imádsággal bátorit-
játok-e azokat, a kik mások megmentésén
fáradoznak

Cs. Zs.

Mai képünkhöz.

Mai képünk három *dervist* ábrázol. A der-
visek a mohamed vallás szerzetesei. Szinte ugy-
tekinthetők, mint a kath. vallásban a barátok.
Csakhogy a mohamed dervis se nőtlenséget, se
szegénységet nem fogad. Ezek egyszerűen testü-
ket sanyargatják és hirdetik a Mohamed tanait.

Vegyes hírek.

Tüzek mindenfelé. Egyik csapás a mási-
kat szüli. Az isteni gondviselés rendkívüli nagy
szárazsággal látogatta meg ebben az esztendőben
hazánkat. A föld idej termése a nap perzselő he-
vétől égett el. Amit a nap meghagyott, az igen
sok helyen a tűz martaléka lett. Lapunk egész
terjedelmében is szük volna a sok tüzvész rettentő
pusztításainak a leírására. Nincs nap, hogy újabb,
meg újabb tüzesetek híre ne érkeznek az ország
különböző részeiből. Egész városok, községek,

erdőségek, tenger sok buza, takarmány és emberélet esik a tűz martalékának áldozatul. A legnagyobb óvatosságot kell kifejteni, míg ez a nagy szárazság tart, különben kevés földi javaink, a mi gondatlanságunk miatt, esnek áldozatul. Isten óvja nagy csapástól mi magyar hazánkat.

Beszakadt hid. Nagy szerencsétlenség történt a napokban Maros-Ludason. Ott ugyanis a Maros folyó rendes körülmények között igen mély s partja 5—6 méter magas. A községből a vasúti állomás felé hosszú fahid vezet. Ezen hidon ment át két törökbuzával rakott ökrök-szekér, a melyet 3 ember kísért Midőn éppen a hid közepére értek, az egyszerre nagy robajjal beszakadt s az emberek szekerekkel, ökrökkel a Marosba zuhantak. Sem ember sem állat nem pusztult el, azonban valamennyien súlyos sérüléseket szenvedtek.

Ujfajta levelező-lapok A magyar királyi posta nemsokára ujfajta levelező-lapot fog forgalomba hozni. Az új levelező-lapok abban fognak különbözni a régiektől, hogy a czimlapjukon rovat lesz a feladó neve és lakóhelye számára. Ausztriában is hasonló levelező-lapokat fognak kiadni. Ugy módon a rosszul czimzett leveleket vissza lehet majd juttatni minden esetben a feladójukhoz.

A pálinka áldozata. Bonchida községben — mint mi is közöltük — egy 12 éves paraszt leányt a villám a minap agyonütött. A kis leány halotti torára szokás szerint a faluból többen egybegyűltek, köztük Takács János bonchidai paraszt gazda is. Takács részeges ember volt s a kedvező alkalmat igyekezett felhasználni. A toron aztán addig ivott, míg holtan terült el a padozaton. Ime, a pálinka éppen olyan hamar öl, mint a villám.

Nagy tűz. Lukafalva marostördamegyei székelői községben a múlt héten nagy tűz volt. A tűz Cseke János telkén keletkezett s itt 1200 korona kárt tett. Innen átment a tűz Mátyás Zsigmond telkére, a hol 2305 korona értékű a kár. Mállyai György kára 1880 koronát tesz ki. Végül a Kozma Mártoné 496 koronát tesz ki. Elszomorító a veszteség a szegény emberekre nézve, annyival inkább, mert csak nagyon kevés volt az elpusztult holmikkól biztosítva.

Milyen lesz a szüret? Rendkívüli időjárások alkalmával, mint a milyen a mostani is, a régi krónikához szoktak fordulni s a régi időkben történő hasonló esetekből igyekeznek következtetést vonni. A mai tartós és kétségbeejtő szárazság folytán szintén előveszik az egykori följegyzéseket és azt akarják megállapítani, hogy az elmúlt századokban előfordult száraz esztendőik idején a bortermés milyen volt. Nos hát a följegyzések kissé ellentmondók. 1260-ban rettenetes szárazság uralkodott s a bortermés kitünő volt. Három évvel később megint forróság és szárazság aggasztotta az embereket és a szüret a legjobbak közé tartozott. Hasonló eset történt 1294-ben és 1482-ben, valamiut az 1540-ik esztendőben is. Ezekben az években három-négy hónapig nem esett az eső. Voltak azonban olyan meleg és

száraz esztendőik is, a melyek a bortermést egyszerűen tönkretették. Ilyen volt 1448., 1556. és 1638., a mikor a szőlőtermést a hőség és szárazság folytán valóságos katasztrófa érte. Más szóval a régi följegyzések és tapasztalatok alapján sem lehet megállapítani, hogy az idén milyen lesz a szüret.

Szerkesztő postája.

Lapunk olvasóit, de különösen azokat, a kiknek lakása változás alá jött, vagy időközben fizettek elő, szívesen kérjük hogy ha a nyár folyamán vagy egy szám kimaradt volna, egy levelező lapon reklamálják meg a szerkesztőnél, hogy megküldhessük. A ki be akarja köttetni az egész évfolyamot, jó lesz, ha rendbe veszi és a hiányzó számokat szintén után rendeli. A 4-ik számtól kezdve az összes számok kaphatók. Az 1. 2-ből csupán 1—1 példány van.

Dengel Gyula. Nyáradszereda. Sajnáljuk, hogy István király napjára vonatkozó cikkét későn kaptuk. Magunk, szándékosan nem irtunk az idén István király napjának megünnepléséről. Az előző-évfolyamokban elmondottuk volt véleményünket, s ha jól emlékszünk 1901. évi 33 számban vezércikkben fejeztük ki, hogy mi, protestánsok miért nem ünnepelehetünk azon a napon. A törvényhozás 1891-ben nemzeti ünnepet csinált István király napjából, vagyis aug. 20-ból. Elrendelte egyben; hogy szüneteljen az ipari munka, de ez a szünet a mezei munkára nem vonatkozik, így tehát azon a napon, a ki akar, bátran végezhet mezei munkát. Igaz, hogy volt eset rá, hogy törvény eleibe állítottak, kik azon napon dolgoztak. Az alsó bíróságok el is marasztalták, de a Curia felmentette. Azt hisszük, hogy *felmentené* ezután is. Nagyon helyesen jegyzi meg, hogy népünk ez iránt tájékozatlan. Az Igazgató tanács is, most aug. 20-án, ad ki egy utasítást, melyben elrendeli, hogy azon a napon alkalmi istentiszteletet tartani nem szabad. Jövőre tehát tudjuk mihez tartuk magunkat. Azt a nézetét is helyeseljük, hogy a papok aug. 20-át megelőző vasárnap tájékoztassák a gyülekezetet, hogy mihez tartsák magukat. Így aztán rendre helyesebb fogalmak gyökereznek meg István király napjáról kalvinista népünk lelkében is.

M. M. Damos. Szívesen vesszük, ha lapunk olvasóközönségét érdeklő, rövid, tanügyi dolgokat fog küldeni. Várjuk.

B. I. Tordaszentlászló. A hiba a czimszalag czimzésében volt. Már intézkedtem, hogy többet meg ne essék. Igazán sajnálom, hogy éppen Önnel történt ez. Most újból elküldöttem a 27—33 számot. Kaptak-e? Maradjunk csak jó békeségben ezután is!

Varga György, Fazakas István ifj. Gyerővásárhely; az önök példányaival is az volt a baj, a mi a fentivel. Utólag megküldöttük mindenik czimre a 27—33 számokat, s egyben intézkedtünk, hogy azután rendesen menjen.

Simon Elek. Valasd, A 4 koronát még jul hó 3-ról kelt levelére előjegyeztük a bátyám neve után. Vagyis, a bátyám részéről a lap ára 1905 jul. 1-ig meg van fizetve. Vagy talán a szentsimoni Mihály Sándor nevére kellett volna küldeni? Kérem világosítson fel.

Józsa Gyula. Brassó, pályaudvar. Nincsen-e tévedés a dologban: a lap innen Józsa János néven megy a 288 számú órházhoz? Valószínűleg ez okozta, hogy nem kaptam rendesen. Kérem szives értesítését.

B. V. Ómoravicza. Ezután a helyes czim alatt és oda, új helyére fog menni a lap.